

1958. Skogsmark (grön) utgjorde 66 procent av landarealen 1958.

1973. Slutavverkningar (orange) mellan 1958 and 1973.

Så har kalhygggena

Två tredjedelar av den gamla naturskogen har avverkats – på mindre än 50 år

Kartorna visar hur skogsbruket omvandlat landskapet på knappt 50 år. Ett grönt täcke med naturskogar har förvandlats till stora arealer hyggen, ung- och medelålders skogar.

Det var på 1950-talet som dagens storskaliga trakthyggesbruk med maskiner och mer eller mindre kala hyggen infördes i Sverige.

De unika kartorna visar ett exempel på vad som hänt i en del av Vilhelmina kommun i Västerbotten. De har tagits fram av SLU som analyserat tidsserier av satellitbilder och använt fakta från Riksskogstaxeringen.

Resultatet visar att från 1958, då det första stora kalhygget avverkades i Vilhelmina, och fram till 2005 hade 63 procent av den gamla naturskogen skördats inom ramen för trakthyggesbruket.

– Jag brukar visa kartorna under föredrag och får många reaktioner. Att det avverkats mycket vet nog de flesta, men omfattningen överraskar. Nu är det viktigt att påpeka att de arealer som huggits inte längre är kalhyggen

”Att mycket har avverkats vet nog de flesta, men omfattningen överraskar.

Leif Jougda

Skogsland nummer 48 2014.

utan i de flesta bestånd växer nu unga och medelålders träd som nu röjs och gallras, säger Leif Jougda, specialist inom skogsbruk och rennärning på Skogsstyrelsen i Vilhelmina.

Avverkar vid försäljning

Leif Jougda säger att kartorna gäller en del av Vilhelmina, men han är övertygad om att ungefär samma bild skulle framträda oavsett var i Norrlands inland den sammanställs.

Och avverkningarna i Vilhelmina har fortsatt i ytterligare närmare tio år. Han säger att Skogsstyrelsen märkt en hög aktivitet i området de senaste åren.

– Hälften av skogen ägs av privata skogsägare och i samband med försäljningar huggs det. Ganska nytt är att vi ser ganska stora avverkningar längre västerut mot fjällkedjan. Dessutom är skogsbolagen aktiva och planerar för att samla avverkningar av större arealer i ett område, så kallade klusteravverkningar, säger Leif Jougda och tillägger att det inte bara gäller i Sorsele som Skogsland skrev om förra veckan.

Han funderar också kring vilka effekter bristen på hänglavbärande skog och fragmenteringen av skogslandskapa-

NY TREND. En stor del av naturskogarna i Vilhelmina kommun har avverkats och en ny trend är att allt fler avverkningar görs västerut upp emot fjällskogen. Det här färskna hygget som friställt ett fritidshus finns väster om Saxnäs, inte långt från gränsen för fjällnära skog.

FOTO: ROLF SEGERSTEDT

pet får för andra näringar, som rennärningen, och den biologiska mångfalden.

– Självklart påverkas många arter, men forskarna verkar inte eniga och någon katastrof verkar det inte vara. Samtidigt måste vi lära oss hantera paraplyarter som behöver äldre skog. Det gäller exempelvis lavskrika, spillkråka, tjäder och flera mesar som är pressade och minskar i vissa områden.

Alarmerande risk för konflikter

Han säger att i Vilhelmina finns rennärning, kulturvården, turism, jakt och fiske som påverkas av skogsbruket.

– Det som möjligen är alarmerande

med bilderna är att de visar att risken för konflikter ökar i takt med att skogsbruket avverkar nya områden. Problemet är att alla berörda inte lärt sig hantera och planera utifrån landskapsperspektivet.

Leif Jougda är övertygad om att först när man har kunskap om helhetsbilden så kan man bedriva både en effektiv naturvård och en uthållig produktion för berörda näringar.

– Jag har en förhoppning om att landskapsperspektivet ska bli en viktig utgångspunkt när ett nationellt skogsprogram ska tas fram.

Rolf Segerstedt 070-521 52 60
rolf.segerstedt@landlantbruk.se